

The article deals with autonomous learning as a form of adult learning foreign languages. Principles of theaching foreign languages are allocated and their characteristics are given.

Autonomous learning, self managed learning, foreign language teaching adults.

УДК 378

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНІ ПРАКТИКИ З ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН»

В. А. Яковлева, кандидат педагогічних наук, доцент

У статті розглядається структура проведення навчальної (педагогічної) практики з дисципліни «Методика навчання соціально-педагогічних дисциплін», критерії її оцінювання, порядок заповнення документації, обґрунтовано мету, завдання практики, висвітлено основні етапи організації навчальної практики: підготовчий, робочий, підсумковий; розроблено методичне забезпечення практики.

Практична підготовка; педагогічна практика з соціально-педагогічних дисциплін; види практик; наскрізна програма практик; робоча програма практики; структура програми практики; етапи організації та проходження практики; методичне забезпечення практики.

Постановка проблеми. Згідно із Законом України «Про вищу освіту» практична підготовка належить до основних форм організації навчального процесу у ВНЗ. Практика студентів є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня «магістр», й має на меті набуття студентом професійних навичок і вмінь. Практична підготовка соціальних педагогів є важливою складовою навчально-виховного процесу.[1] У формуванні педагогічної техніки та майстерності виняткова роль належить навчальній практиці, у процесі якої студент використовує знання, навички та вміння, набуті під час вивчення соціально-педагогічних дисциплін. Майбутні викладачі мають бути озброєні сучасними науковими знаннями, що складають основу їх професійної діяльності, та володіти комплексом необхідних фахових умінь. Завдання навчальної практики полягає в ознайомленні студентів під безпосереднім керівництвом і наглядом викладача зі специфікою майбутньої спеціальності, отримання первинних професійних умінь і навичок. Вона проводиться і з відривом, і без відриву

від навчання, практика передбачає отримання студентами достатнього обсягу практичних знань і навичок роботи з методики навчання соціально-педагогічних дисциплін. Загалом мета всіх видів соціально-педагогічних практик – виробляти готовність до фахової роботи. Її компоненти:

- когнітивний (знання професійно-етичних і психолого-педагогічних основ соціально-педагогічної роботи; знання соціально-педагогічних і психологічних методів дослідження, основ організації й управління соціально-педагогічною роботою тощо);

- мотиваційний (ставлення до соціально-педагогічної діяльності; інтерес до роботи з клієнтами різних категорій, науково-дослідної, управлінської діяльності тощо);

- процесуальний (володіння інструментальними вміннями, комунікативними навичками спілкування з клієнтами, методами обстеження соціального середовища; вміння планувати, організовувати професійну діяльність). [3]

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні і практичні основи організації навчальної практики з дисципліни «Методика навчання соціально-педагогічних дисциплін» була обгрунтована і розвинута науковцями Білан Л.Л., Вайнола Р. Х., Сисоєва С.О., Лякішева А. В., Грицюк Л. К., Яковлева В.А. та інші..

Мета даної статті – виявити та теоретично обгрунтувати методичні рекомендації щодо проведення навчальної практики для студентів-магістрантів спеціальності 8.01010601 “Соціальна педагогіка”.

Виклад основного матеріалу. Практична підготовка майбутнього соціального педагога – це процес оволодіння різними видами фахової діяльності, у якій створюються умови для самопізнання, самовдосконалення студента в ролі викладача з соціально- педагогічних дисциплін й формується необхідність професійного самовираження.

Навчальна практика магістрантів галузі знань 0101 “Педагогічна освіта” спеціальності 8.01010601 “Соціальна педагогіка” НУБіП України розроблена на основі: “Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України” (Наказ Міністерства освіти України № 93 від 08.04.1993 р.); “Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах”, затвердженим наказом Міністерства освіти України від 2 червня 1993 р. № 161; “Положення про практичне навчання студентів НУБіП України” (Київ, 2011); робочого навчального плану підготовки фахівців на 2014 – 2015 н. р.; кваліфікаційної характеристики магістра спеціальності 8.01010601 “Соціальна педагогіка” НУБіП України; освітньо-професійної програми підготовки фахівців; Проведення практик регламентується Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України. У ньому розглядаються загальні питання організації, проведення, підбиття підсумків усіх видів практик.

Згідно з Положенням, основним навчально-методичним документом практики є наскрізна програма, яка відображає зміст і завдання всіх передбачених навчальним планом практик. Її зміст включає перелік усіх

видів практик і їх тривалість; мету й завдання практик; орієнтовний перелік можливих видів і форм роботи; список документації, яка необхідна для проходження практики; особливості проведення підсумкового контролю. На основі наскрізної програми розробляються робочі програми відповідних видів практики. Робоча програма практики—це навчально-методичний документ, який регламентує порядок проведення окремо взятої практики. Її зміст включає пояснювальну записку; мету та завдання практики; перелік знань, умінь і навичок, яких має набути студент; зміст практики, її структуру, періодичність етапів; рекомендовану літературу для ефективного проведення; методичні рекомендації щодо виконання конкретних практичних завдань і ведення документації; перелік індивідуальних завдань студентам; вимоги до документації, яка ведеться студентом під час практики; обов'язки студента щодо бази проходження практики; підведення підсумків. [3]

Програма практики складається керівником практики від кафедри, обговорюється на засіданні кафедри, погоджується завідувачем кафедри, затверджується деканом педагогічного факультету.

У робочому навчальному плані підготовки фахівця за напрямом 8.01010601 “Соціальна педагогіка” передбачено такий вид практики: як навчальна (педагогічна) практика (2-й семестр, 36 год).

Відповідальна кафедра методики навчання і управління навчальними закладами. Відповідальний НПП Яковлева В.А.

Навчальна (педагогічна) практика проводиться у другому семестрі тривалістю один тиждень (з 22-25 квітень) у вищому навчальному закладі III – IV рівня акредитації, на кафедрі методики навчання та управління навчальними закладами. Для цього практиканти розподіляються по 2-3 чоловіки. Практикант виконує як спеціальні завдання практики, так і інші види робіт, пов'язані з діяльністю педагога з фаху і помічника куратора.

Практика передбачає розширення і закріплення у магістрантів навичок педагогічної роботи, послідовний перехід від найпростіших до складніших педагогічних рішень. Тобто, поступове ускладнення завдань, що виконуються магістрантами, за змістом і формами. Загальною метою практик магістрантів спеціальності 8.01010601 “Соціальна педагогіка” є закріплення отриманих теоретичних знань, формування професійних умінь і навичок.

Метою навчальної практики є закріплення і поглиблення знань отриманих студентами в процесі теоретичного навчання, придбання необхідних умінь, навичок, досвіду практичної роботи із майбутньої спеціальності викладача соціально-педагогічних дисциплін.[2]

Завдання навчальної (педагогічної) практики: поглибити і закріпити знання з методики навчання соціально-педагогічних дисциплін, виробити уміння застосовувати їх на практиці; сформувані уміння і навички самостійного планування, організації методичної роботи в умовах вищого аграрного закладу; розробка навчально-методичного забезпечення з дисциплін професійної та практичної підготовки; участь у плануванні, організації та проведенні практичного навчання (за напрямом базової

підготовки); сформувати у студентів критичну самооцінку, творчий аналіз виробничих ситуацій, прагнення до постійного вдосконалення рівня знань із спеціальності та методики навчальної роботи.

У ході практики необхідно сформувати та розвинути уміння студентів вищих навчальних закладів: застосовувати на практиці знання з методики навчання з соціально-педагогічних дисциплін; самостійно планувати, організовувати методичну роботу в умовах вищого аграрного навчального закладу; розробляти навчально-методичне забезпечення з соціально-педагогічних дисциплін; планувати, організовувати та проводити практичне навчання (за напрямом базової підготовки); здійснювати критичну самооцінку, проводити аналіз виробничих ситуацій.

Організація та проходження практики передбачає кілька етапів: підготовчий, робочий, підсумковий. Кожен із них пов'язаний із певними завданнями. Підготовчий: ознайомлення з програмою практики та вимогами до оформлення її результатів. Розв'язання організаційних питань. Виконавчий: ознайомлення з умовами проходження практики, виконання програми практики. Підсумковий: підготовка звіту, підбиття підсумків практики. [4]

Підготовчий етап включає такі організаційні заходи: призначення керівника практики від кафедри; розробка наскрізної та робочої програм практики; видання наказу декана щодо проходження студентами практики. У ньому визначаються місце й терміни проведення практики, вказуються студенти, допущені до проходження практики. Керівник практики проводить настановчу конференцію, де студентів ознайомлює із завданнями, програмою та вимогами до звітної документації практики.

Виконавчий етап: тривалість робочого дня студента-практиканта – 6 год; складання кожним практикантом індивідуального плану роботи; практикант із дотриманням строку виконує всі види робіт, передбачені програмою соціально-педагогічної практики й відповідними інструкціями; організовує власну діяльність згідно з вимогами, правилами; фіксується пророблена робота у щоденнику практики; виконання основних завдань практики.

Підсумковий етап: студент у встановлений термін оформлює звіт із практики, проводиться підсумкова конференція. Студенти готують виступи, виставку матеріалів, які відображають хід і результати практики.

За результатами захисту кожному студенту виставляється диференційована залікова оцінка. При виставленні оцінки враховується рівень теоретичної підготовки майбутнього викладача, якість виконання завдань практики, ступінь оволодіння педагогічними вміннями і навичками, ставлення до педагогічної професії, студентів, навчального закладу (базис практики), акуратність та дисциплінованість магістранта, якість оформлення документації та вчасність її подачі для перевірки на кафедру.

На конференції присутні: завідувач кафедри методики навчання та управління навчальними закладами, а також викладачі кафедри, керівник практики, вони висловлюють зауваження та побажання студентам; до

підведення підсумків належить і прийняття заліку.

Студент представляє увесь пакет необхідних документів (щоденник, результати виконання індивідуального завдання, звіт про проходження практики тощо). У разі отримання негативної оцінки під час складання заліку йому надається можливість повторного складання за умови доопрацювання звіту й індивідуального завдання.

Задля успішного виконання завдань практики необхідне методичне забезпечення її проведення. Воно здійснюється такими шляхами: методичними рекомендаціями у робочих програмах практики; діяльністю керівника практики від навчального закладу (викладача).

Методичні рекомендації в робочих програмах практики: зразки форм звітної документації з коментарями до них; пропозиція різноманітних зразків необхідних форм, засобів, методів практичної діяльності (методи дослідження, виховні заходи, хрестоматійний матеріал, рекомендована література тощо); розробляється календарне планування. [5]

Діяльність керівника практики полягає у допомозі в плануванні роботи студентів, перевірці та затвердженні індивідуальних планів-графіків; безпосередній контроль і керівництво практикою, забезпечення необхідних умов здійснення педагогічної діяльності; проведення консультацій, перевірка планів-конспектів, щоденників практики; відвідування навчально-виховних заходів кожного студента з подальшим їх аналізом та оцінкою; перевірка звітної документації практикантів, аналіз й оцінювання їхньої роботи; підготовка загального звіту про результати підготовки студентів із навчальної (педагогічної) практики.

Таблиця 1.

План-календар практики

№п/п	Зміст діяльності	Кіл-ть год.	Термін виконання
1	Ознайомлення і підготовка навчально-методичних комплексів з соціально-педагогічних дисциплін	6	
2	Ознайомлення і підготовка лекційного заняття з соціально-педагогічних дисциплін	6	
3	Ознайомлення і підготовка семінарського заняття з соціально-педагогічних дисциплін	6	
4	Ознайомлення і підготовка тестового контролю з соціально-педагогічних дисциплін	6	
5	Ознайомлення і підготовка виховного заходу з групою	6	
6	Підведення підсумків з практики, підготовка звітів.	6	
7	Конференція за підсумками практики		

Висновок. Отже, розроблені методичні рекомендації навчальної практики з дисципліни «Методика навчання соціально-педагогічних дисциплін» надають можливість студентам успішно виконувати завдання практики, закріпити і поглибити знання отримані студентами в процесі теоретичного навчання, придбати необхідні уміння, навички, досвід

практичної роботи із майбутньої спеціальності викладача соціально-педагогічних дисциплін.

Список літератури

1. Білан Л. Л. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / Л. Л. Білан. – Ніжин: ПП Лисенко, 2010. – 399 с.
2. Вайнола Р . Методика викладання дисциплін соціально-педагогічного циклу: навч. посіб. / Р . Вайнола. – К. : Центр учб. л-ри, 2012. – 140с.
3. Вайнола Р . Х. Методика викладання соціально-педагогічних дисциплін: навч. посіб. / Р . Х. Вайнола, С. О. Сисоєва. – К. : Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2010. – 152 с.
4. Лякішева А. В. Методика викладання навчальних дисциплін соціально-педагогічного напрямку студентам ВНЗ: навч.-метод. посіб. / А. В. Лякішева, Л. К. Грицюк. – Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. – 504с
5. Яковлева В.А. Методичні рекомендації щодо проходження навчальної (педагогічної) практики: метод.рекоменд /В.А.Яковлева. – Київ: ЧНПУімені Т.Г. Шевченка. – 38с.

В статье рассматривается структура проведения учебной (педагогической) практики по дисциплине «Методика обучения социально-педагогических дисциплин», критерии его оценки, порядок заполнения документации, обоснованы цели, задачи практики, освещены основные этапы организации учебной практики: подготовительный, рабочий, итоговый; разработано методическое обеспечение практики,.

Практическая подготовка; учебная педагогическая практика по социально-педагогическим дисциплинам; виды практик; сквозная программа практик; рабочая программа практики; структура программы практики; этапы организации и прохождения практики; методическое обеспечение практики.

The article deals with the structure of educational (pedagogical) practices the discipline "Methods of teaching social and pedagogical subjects" criteria for its evaluation procedure of filling documentation reasonably objective, task practice, highlights the key stages of educational practice: preparatory work, final; Methodical maintenance practices. efined job training practice is aware of students under the direct guidance and supervision of the teacher with the specific future profession, obtaining primary professional skills. It is performed with margin, and on the job training, the practice involves getting students sufficient practical knowledge and skills in methods of teaching social and educational sciences. Overall goal of all kinds of social and educational praktyk- willingness to produce professional work. Its components are:

- Cognitive (knowledge of professional and ethical and psycho-pedagogical-tech foundations of social and educational work, knowledge of socio-Peday-hohichnyh and psychological research methods, the foundations

of the organization and management of social and educational work, etc.);

- Motivation (in relation to social and educational activities, interest in working with clients of different categories, research, management activities, etc.);

- Procedure (possession instrumental skills, communication skills to communicate with customers, methods of entry examination of the social environment, the ability to plan, organize professional activities).

Practical training; pedagogical practice of teaching social sciences; practices; continuous program practices; work program practices; structure of the program practice; stages of organization and practical training; methodological support practice.

УДК 37.091.12-051: 005.336.5/621.3

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ТЕХНІКІВ-ЕЛЕКТРИКІВ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Д. А. Костюк, кандидат педагогічних наук, доцент

У статті розкрито методологічну сутність поняття «педагогічні умови». Визначено та охарактеризовано педагогічні умови формування фахової компетентності у майбутніх техніків-електриків сільського господарства в процесі вивчення спеціальних дисципліни.

Педагогічні умови, техніки-електрики, ВНЗ I-II р.а., фахова компетентність, сільське господарство

Постановка проблеми в загальному вигляді. Сучасні професійні, фахові та соціальні вимоги до техніків-електриків сільського господарства зумовлюють суттєве вдосконалення методів, методик і технологій аграрної освіти в напрямі, з одного боку, вузької спеціалізації, а з іншого – надання комплексу фахових знань. Зокрема, у них необхідно формувати гнучкі теоретичні та практичні знання, стійкі навички та вміння, професійно важливі якості, комплекс здатностей до адаптування до швидких темпів науково-технічного прогресу в аграрному виробництві та володіння сучасними інноваційними виробничими технологіями сільськогосподарського виробництва.

І тому, на сучасному етапі становлення особистості техника-електрика одним із найважливіших завдань є визначення педагогічних умов які протягом всіх років навчання у вищому навчальному закладі сприяли формування фахової компетентності у майбутніх техніків-електриків сільського господарства.

Мета статті: розкрити методологічну сутність поняття «педагогічні умови», визначити та охарактеризувати педагогічні умови

© Д. А. Костюк, 2014